

Christian 9. i Frederikshavn Stadsarkiv

Et vaskeægte historisk dokument, autentisk og underskrevet af Europas svigerfar, selveste Christian IX, i det herrens år 1890, er at finde i Stadsarkivets gemmer.

Og hvorfor har vi så det? Se, det er en lang og sørgelig historie.

Den anden slesvigske krig

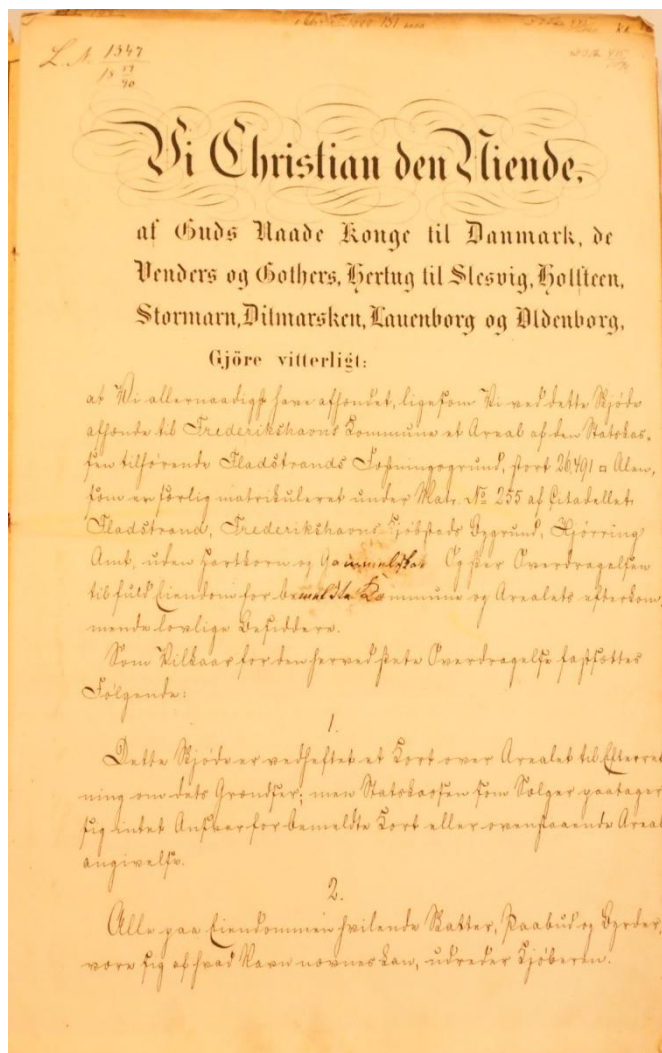
Den tager sin begyndelse med Frederik VII, som døde uden mandlige arvinger, og som til sin død nægtede at underskrive et dokument, der senere blev kendt som Novemberforfatningen. Formålet med bemeldte forfatning var at knytte Slesvig nærmere til Danmark og at udelukke de holstenske adelige fra regeringsmagten. Rigsrådet skulle så også bestå af to direkte valgte kamre, nemlig folketing og landsting. Under Rigsrådet hørte de politiske sager, der ikke udtrykkeligt var forbeholdt de særlige folkerepræsentationer for Danmark (rigsdagen) og Slesvig.

Heldigvis nægtede Frederik VII ikke at underskrive Danmarks Riges Grundlov af juni 1849, hvorfor vi er kontraktligt forpligtede til at sende ham en venlig tanke hver den 5. juni.

Christian 9. var den fjerde søn af den Glücksburgske hertug og blodsbeslægtet med kongehuset, Oldenburgerne. Han havde også beboet Danmark siden 1831 og skabt sig en karriere i Hestgarden, så der lød ikke mange folkelige protester da han i 1863 arvede den danske trone. Han arvede tillige Frederiks modvilje mod at underskrive Novemberforfatningen, og det kom der til gengæld hidsige beskyldninger om mangel på loyalitet, forræderi og andet uhyrligt ud af.

Under så hårdt pres underskrev Christian alligevel den ulyksalige forfatning, og det viste sig snart, at han og Frederik VII havde haft ret i deres forbehold. Østrig og Preussen stillede nemlig ufortøvet krav om at Novemberforfatningen blev ophævet og da dette ikke blev efterkommet, sendte de i 1864 tropper, der kunne give Rigsrådet et vink om, at de mente det alvorligt. Tysken vandt, og efterlod, som krige har for skik, et temmelig forarmet Danmark, ribbet for hertugdømmer.

Lykkeligvis havde Christian IX ægtet en fornuftig kone, Louise Caroline af Hessen-Kassel, som sørgede for at få parrets døtre gift ind i alle de lande og riger, hun kunne komme af sted med. Det kom til stor gavn for Danmark og vort diplomatiske forhold til den umiddelbare omverden.

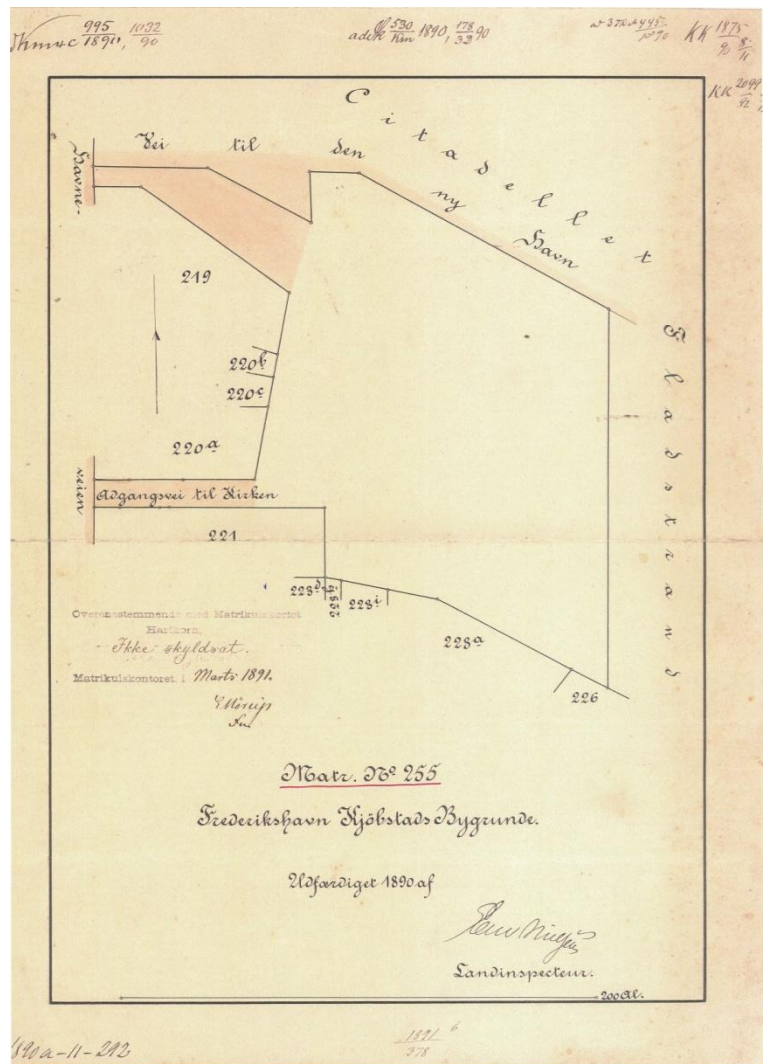
Krigens efterspil

Kongen støttede i de følgende årtier højrefløjen og conseilspræsident Estrup under de hårde forhandlinger om forfatningen, hvilket ikke vandt ham mange tilhængere i befolkningen. Ikke desto mindre deltog alle i den fælles bestræbelse på at få landet på fode igen efter den katastrofale krig mod tyskerne. En af bestræbelserne dokumenteres bl.a. af nedenstående skøde og tilhørende dokumenter her på Stadsarkivet; man solgte fra af statens ejendomme for at få penge i kassen, og det at sælge de væbnede styrkers ejendom fra har uden tvivl kunnet opfattes som et ønske om fred af vore søndre naboer, der holdt blikket skarpt rettet mod Danmark.

I 1901 udnævnte kongen omsider en venstregering og gav hermed efter for kravet om parlamentarisme. Da voksede hans popularitet stærkt. I de få tilbageværende regeringsår nød kongen således bred sympati for sin altid noble og stilfærdige optræden, og ved hans død i 1906 sørgede det ganske land.

Sådan fik vi kirken

Ifølge skødet, som vi af hensyn til almen interesse og den historiske forskning bringer i sin helhed, overdrages en forsvarlig bid af fæstningsterrænet til Frederikshavn Købstad på betingelse af, at en del af terrænet anvendtes til bygning af en kirke. Et af resultaterne ses i den sydlige ende af Kirkepladsen, og det kan vi da kun være tilfredse med.

Blot to år efter skødets tinglysning lå der en flunkende ny kirke på stedet, som vi kender under navnet Frederikshavn Kirke. Terrænet er ganske vist ændret meget i forhold til datiden; der er fyldt i havnen, gravet ud, omgjort og revet ned i stort omfang. Heldigvis har Stadsarkivet et antal billeder fra havnefronten som den så ud i forrige århundrede, blandt andet den nydelige Langelinie, som ses her til venstre, i selskab med Frederikshavn Kirke.

Resten af fortællingen overlader vi til det skøde, der i 1890 blev Frederikshavn til del.

L. N° 1347
18 89
90.

28 25 4 15/100
Maj 12 402

KK 2099 25
92 7

Skjøde
for
Frederikshavns Kommune

gaa Arealet Matr. N° 255 af Citadellens Fladstrand,
Frederikshavns Kjøbstads Bygrund under Hjørring Amt.
dateret den 27de Januar 1890.

Skjøde
for
Frederikshavns Kommune

Paa arealet Matr. N° 255 af Citadellens Fladstrand,
Frederikshavns Kjøbstads Bygrund under Hjørring Amt
dateret den 27de Januar 1890

Vi Christian den Niende,

Af Guds Nåde Konge til Danmark, De Venders
og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn,
Ditmarsken, Lauenborg og Oldenburg

Gjøre ritterligt.

at Vi allernaadigst haver afhændet, ligesom Vi ved dette Skøde ahænde til Frederikshavn Kommune et Areal af den Statskassen tilhørende Fladstrands Færstningsgrund stort 26,491 □ Alen som er særlig matrikuleret under Matr. 255 af Stadellet Fladstrand, Frederikshavns Kjøbstads Bygrund. Hjørring Amt, uden Hartkorn og Gammelskat. Og sker Overdragelsen til fuld Eiendom for bemeldte Kommune og Arealets efterkommende lovlige Besiddere.

Som Vilkaar for den herved skete Overdragelse fastsættes følgende:

1.

Dette Skøde er vedhæftet et Kort over Arealet til Efterretning om dets Grændser; men Statskasse som Sælger paatager sig intet Ansvar for bemeldte Kort eller ovenstaaende Arealangivelse.

2.

Alle paa Eiendommen hvilende Skatter Raabud og Byrder, være sig af hvad Navn nærmes kan, udreder Kjøbereren.

3

Arealet overdrages Kommunen i Henhold til vedhæftede Kjøbekontrakt af 1/11 Juni 1888 af hvis Bestemmelser særlig fremhæves § 1 sidste Stykke §§ 3, 4 og 6. Angaaende de Kommunens ifølge Kjøbekontraktens §§ 3 og 4 paahvilende Forpligtelser vil særlig Thinglæsning være at foretage samtidig med dette Skjødes Thinglæsning.

4

Kjøbesummen, der er ansat til 6622 Kr. 75 Øre skriver Sex Tusinde Sex Hundrede Tyve og To Kroner 75 Øre er berigtiget ved kontant Betaling.

5

Samtlige ved denne Overdragelse forbundne omkostninger derunder indbefattet Udgifterne ved dette Dokuments Thinglæsning samt Halprocentafgiften til Statskassen, udredes uden nogen Undtagelse af Kjøbereren.

Disse ere de Betingelser, hvorunder den her omhandlede Eiendom overdrages ovennævnte Frederikshavns Kommune til fuld Eiendom.

Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn den 27de Januar 1890

Under vort Kongelige Segl

(segl påsat)

Efter allernaadigst Befaling

(Sign.) Wittrup

/ (sign.) M. Lund

Skjøde for Frederikshavns Kommune

På Arealet Matr. No. 255 af Stadellet Fladstrand, Frederikshavns Kjøbstads Bygrund under Hjørring Amt

Den ledsagende købekontrakt viser med al tydelighed at den juridiske etats ånd fra 1800tallet lever den dag i dag:

Kjøbekontrakt

Imellem 3^{dic} Ingenieurdirektion Paa Krigsbestyrelsens Vegne og Frederikshavns Byraad, oprettes med Krigsministeriets Bemyndigelse i Skrivelse til Ingenieurkorpset af 30^e April 1888 følgende Kontrakt:

1

3^{dic} Ingenieurdirektion sælger og afstaar herved til Frederikshavns Kommune de Arealer af Fladstrands Fæstnings Grund, som paa det vedhæftede Kort ere betegnede med A, B, C, D, E, F, G, H, I, A og G, F, K, L M, G til sammen af Størrelse 26491 □ Alen, men den vil dog ikke indestaa for den fuldstændige Nøjagtighed i alle Enkeltheder af de paa Kortet angivne Grænser imellem det Solgte og de tilstødende Naboejendomme.

I Købet medfølger de på Arealet værende Bygninger, nemlig Artillerimagasinet og Portbygningen.

Det førstnævnte Areal maa, saa længe Krigsministeriet er Ejer af den tilstødende Del af Fæstningsgrunden kun benyttes til derpaa at opføre en Kirke samt til Kirkeplads.

2

Kjøbesummen fastsættes til 25 Øre pr □ Alen eller ialt 6622 Kr 75 Øre, skriver Sex Tusinde Sex Hundrede Toti To Kroner og 75 Øre, som erlægges i 11te December Termin 1889.

Indtil Købesummen erlægges, forrentes Beløbet med 4 % aarligt fra den Dag at regne da nærværende Kontrakt har modtaget Approbation af Krigsministeriet og Renten erlægges i hver af de halvvaarlige Terminer første Gang i 11te Juni Termin 1888.

Indbetalinger sker til Finantshovedkassen i København.

3

Kjøbereren afholder samtlige med Købet, Arealets lovlige Udstykning, og Overdragelse ved senere Skjøde og sammes Thinglæsning, samt med Anbringelse af et 2 Alen højt Træstakit langs med den nye Fæstningsgrænse I, A, B., forbundne Omkostninger. Vedligeholdelsen af dette Stakit skal til enhver Tid paahvile Frederikshavns Kommune; af Hensyn hertil kan denne Bestemmelse thinglæses som servitutstiftende på Kjøberens Bekostning.

4

Kjøbereren anlægger paa egen Bekostning en efter 3^{dic} Ingenieurdirektions nærmere Anvisning og Bestemmelser passende Vej fra Vejen forbi Kassernen til Forbindelse med Byen. Denne nye Vej kan anlægges paa den Del af Fæstningsgrunden, som forbliver i Krigsbestyrelsens Eie. Omkostningerne ved dens forsvarlige Vedligeholdelse til enhver Tid skulle paahvile Frederikshavns Kommune. Ogsaa denne Bestemmelse kan thinglæses som servitutstiftende på Kjøberens Bekostning.

5

Som Erstatning til 3^{dic} Ingenieurdirektions Tilsynshavende Krydstoldassistent C. Hansen, for Afsavnet af Græsningsretten paa det købte Areal yder Kjøbereren en Godtgjørelse af 300 Kr. en Gang, for alle.

6

Kjøbereren overtager den solgte Grund med de Rettigheder og Forpligtelser, hvormed Staten har ejet den, og navnlig forbeholdes det Offentligheden og Trediemands Rettigheder i enhver Henseende, saasom med hensyn til Vandafløb, og det bliver Kommunens egen Sag at søge erhvervet Eiendomsdom for det Solgte, naar den dertil finder Anledning.

7

Naar Købesummen er betalt, og det Solgte lovlig frastykket og matrikuleret, udsteder Sælgeren Skjøde til Frederikshavns Kommune paa de den ved denne Kontrakt overdragne Arealer under Henvisning til Kontraktens Bestemmelser.

8

Kjøbereren tiltræder det Solgte, saasomt nærværende Kontrakt er underskrevet.

Denne Kontrakt er udstedet i tvende ligelydende Eksemplarer, hvoraf hver Part erholder sit.

Stemplet til nærværende Kontrakt er beregnet saaledes:

Kjøbesummen andrager	-----	6622 Kr 75 Øre
Udstykningsomkostninger	-----	50 -- 00 ---
Omkostninger ved Anbringelse af det i § 3 omhandlede Stakit anslaaes til	-----	500 -- 00 ---
Vedligeholdelsesomkostninger af samme anslaaes til Kr 20, hvilket kapitaliseret med 25 udgjør	-----	500 -- 00 ---
Omkostninger ved Anlæg af Veien efter § 4 anslaaes til	-----	30 -- 00 ---
Vedligeholdelsesomkostninger til samme anslaaes aarlig til Kr. 3, hvilket kapitaliseret med 25 udgjør	-----	75 -- 00 ---
Den i § 5 omtalte Godtgjørelse andrager	-----	300 -- 00 ---
	Tilsammen	8077 Kr 75 Øre

Stempel 2/3 % heraf udgjør 53 Kr 85

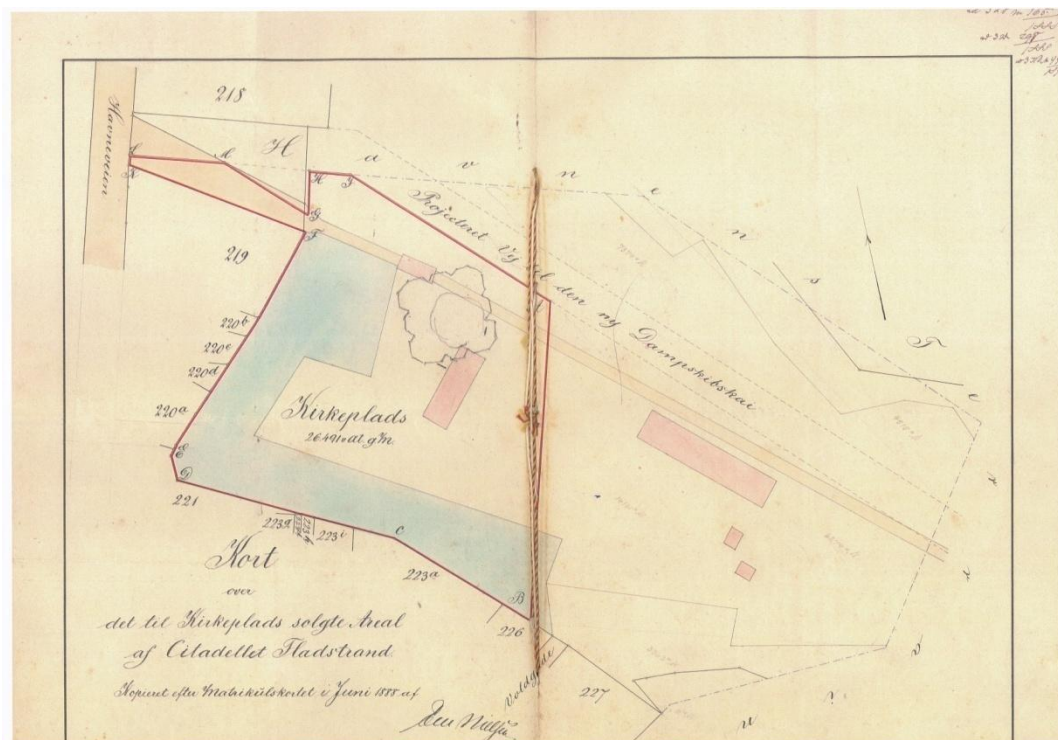
Frederikshavn den 1 juni 1888
Som Kjøber: Frederikshavns Byraad
N Tvede Rasmussen. Michael Lund. Otto I. Berg
N Olsen, N Mørck, Anders Christensen
M. G. Engsig. P. Møller.

Fredericia den 11 juni 1888
Som Sælger 3de Ingenieurdirektion
Paa Krigsbestyrelsens Vegne.
(sign.) Brenneckes
Kapitain f. T Chef

Nærværende Kjøbekontrakt approberes herved af Ingenieurkorpset, paa Krigsbestyrelsens Vegne med
Henhold til Krigsministeriets Bestemmelse i skrivelse J 392 af 30te April 1888

Kjøbenhavn den 14de juni 1888
(sign) Ernst
General og Chef
For Ingenieurkorpset.

Kortet her til højre var vedhæftet købekontrakten, og kan give et bedre overblik over områdets udseende i 1888.

Her med er endnu et kapitel føjet til Frederikshavns historie.

Majbrit Leino Karlsen